

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksun ja työnantajan kansaneläkemaksun maksuprosentista annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksun ja työnantajan kansaneläkemaksun maksuprosentista annettua lakia.

Sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksua ehdotetaan alennettavaksi 0,04 prosenttiyksikköä 1,24 prosenttiin. Eläkkeen- ja etuudensaajien maksu alenee 1,41 prosenttiin.

Työnantajan kansaneläkemaksua ehdotetaan alennettavaksi 0,1 prosenttiyksikköä vuoden 2007 tasosta.

Esitys liittyy valtion vuoden 2008 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2008 alusta.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

1.1. Yleistä

Sairausvakuutuksen rahoituksesta säädetään sairausvakuutuslaissa (1224/2004). Sairausvakuutuksen rahoitusta uudistettiin vuo-

den 2006 alusta voimaan tulleella sairausvakuutuslain muutoksella (laki 1113/2005). Uudistuksen myötä sairausvakuutusjärjestelmän rahoitus jakaantuu sairaanhoitovakuutuksen ja työtulovakuutuksen rahoitukseen.

Työtulovakuutuksen kuluista noin 95 prosenttia rahoitetaan työnantajan sairausvakuutusmaksuilla ja palkansaajilta sekä yrittäjiltä

perittäville sairausvakuutuksen päivärahamaksuilla. Muut työtulovakuutuksen kulut rahoitetaan valtion osuudella. Sairausvakuutuslain mukaan työnantajan sairausvakuutusmaksun ja sairausvakuutuksen päivärahamaksun maksuprosentista säädetään vuosittain valtioneuvoston asetuksella.

Sairaanhoitovakuutuksen rahoittavat vakuutetut ja valtio yhtä suurilla rahoitusosuuksilla. EU-maihin maksettavat sairaanhoidon kustannusten korvaukset rahoittaa kuitenkin kokonaan valtio. Sairaanhoitoetuksien rahoittamiseksi kaikilta vakuutetuilta peritään sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksua, joka on eläke- ja muuta etuustuloa saavilla suurempi kuin palkansaajilla.

Kansaneläkkeet rahoitetaan valtion osuudella sekä työnantajien kansaneläkemaksulla. Vakuutetut eivät osallistu kansaneläkkeiden rahoitukseen.

1.2. Sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksu

Sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksulla rahoitetaan Kansaneläkelaitoksen maksamia lääke-, matka- ja hoitokustannusten, lääkärinpalkkioiden, hammaslääkärinpalkkioiden sekä kuntoutusmenojen korvauksia.

Sairausvakuutuslain mukaan sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksun maksuprosentista säädetään vuosittain lailla. Sairaanhoitomaksuista säädetään laissa sairaanhoitomaksun ja työnantajan kansaneläkemaksun maksuprosentista (1262/2006). Vuonna 2007 kaikilta vakuutetuilta perittävä sairaanhoitomaksu on 1,28 prosenttia. Eläke- ja etuustulojen perusteella sairaanhoitomaksua on 1,28 prosentin lisäksi peritty 0,17 prosenttia, jolloin maksu on näiden tulojen osalta yhteensä 1,45 prosenttia.

Sairausvakuutuslain 18 luvun 23 §:n mukaan sairaanhoitomaksun maksuprosenttia tarkistetaan vuosittain siten, että sairaanhoitomaksun tuotoilla ja valtion rahoitusosuudella voidaan kattaa sairaanhoitovakuutuksen kulut. Maksuja tarkistettaessa noudatetaan edellä kerrottuja sairausvakuutuslaissa vahvistettuja valtion ja vakuutettujen välisiä ra-

hoitusosuuksia. Sairausvakuutuksen rahoituksen uudistamista koskevan hallituksen esityksen perusteluissa on lisäksi todettu, että eläke- ja etuustulon perusteella ja muun ansiotulon perusteella suoritettavan sairaanhoitomaksun erotus olisi myös jatkossa maksua tarkistettaessa 0,17 prosenttiyksikköä.

Kansaneläkelaitoksen sairausvakuutuslain 18 luvun 28 §:n perusteella tekemän selvityksen mukaan sairausvakuutusrahaston sairaanhoitovakuutuksen kuluina maksettavien korvaus- ja etuuskulujen sekä Kansaneläkelaitoksen toimintakulujen määräksi vuonna 2008 arvioidaan yhteensä 2 186 miljoonaa euroa. Kuluina on huomioitu sairausvakuutuslain 18 luvun 8 §:n perusteella sairausvakuutusrahastosta rahoitettava sairaanhoitovakuutuksen osuus Kansaneläkelaitoksen toimintakuluista sekä muu valtion varoista rahoitettava osuus Kansaneläkelaitoksen toimintakuluista. Toimintakuluista on vähennetty omaisuuden tuottoarviot sairausvakuutuslain 18 luvun 2 §:n mukaisesti. Lisäksi sairaanhoitovakuutuksen kuluina on otettu huomioon kulujen vuosittaisen muutoksen vaikutus sairausvakuutusrahaston vähimmäismäärän turvaamiseen sekä EU-maihin maksettavat sairaanhoitokorvaukset, yhteensä noin 26 miljoonaa euroa.

Sairaanhoitovakuutuksen kuluista valtio rahoittaa kokonaan ne EU-maihin maksettavat korvaukset, arviolta noin 12 miljoonaa euroa, joita ei saada katettua EU-maista saatavilla sairaanhoidon korvauksilla. Lisäksi valtio rahoittaa Kansaneläkelaitoksen toimintakuluista noin 52 miljoonaa euroa, joka aiheutuu sairausvakuutusrahastosta maksettavien muiden kuin sairaanhoitovakuutuksen etuuskulujen ja korvausten täytäntöönpanosta. Muut sairaanhoitovakuutuksen kulut, yhteensä 2 122 miljoonaa euroa, rahoitetaan puoliksi vakuutetuilta perittäville sairaanhoitomaksuilla ja puoliksi valtion osuudella. Vakuutusmaksuja ja valtion osuutta vahvistettaessa otetaan lisäksi huomioon edelliseltä vuodelta arvioitu ylijäämä sairausvakuutuksen rahoitusomaisuudessa, sairaanhoitovakuutuksessa yhteensä arviolta 55 miljoonaa euroa, josta valtion osuus on 24 miljoonaa euroa ja vakuutettujen osuus 31 miljoonaa euroa.

Sairaanhoitovakuutuksen kulut vuosina 2006—2008

	2006	2007	2008
Lääkkeet	1 100	1 158	1 242
Lääkäripalkkiot	63	66	68
Hammaslääkäripalkkiot	92	95	126
Tutkimus- ja hoito	60	66	70
Matkat	181	200	211
YTHS	21	23	23
Mata-sairaanhoito	3	3	3
Muut etuudet	1	2	2
Kuntoutuspalvelut	229	239	246
Sairaanhoitokorvaukset EU-maihin	11	15	16
Etuudet yhteensä	1 762	1 867	2 007
Sairaanhoitovakuutuksen toimintakulut	108	109	117
Muut rahoitettavat toimintakulut	48	48	52
Kulujen vähimmäismäärän muutos	7	9	10
Kulut yhteensä	1 925	2 033	2 186

Sairaanhoitovakuutuksen kulujen arvioidaan kasvavan 144 miljoonaa euroa (7 prosenttia) vuodesta 2007. Suurin lisäys aiheutuu lääkekorvausmenojen kasvusta sekä hammaslääkäripalkkioiden korvaustason korottamisesta 40 % prosenttiin korvausperusteesta. Valtion rahoitusosuus sairaanhoitovakuutuksen kuluista kasvaa noin 67 miljoonaa euroa (6,5 prosenttia) vuodesta 2007.

Matti Vanhasen II hallituksen ohjelmaan on kirjattu, että 'työeläkemaksun vuonna 2008 tapahtuvan muutoksen vaikutukset huomioidaan päätettäessä työnantajan kansaneläkemaksusta ja palkansaajien tuloverotuksesta keskeisten työmarkkinajärjestöjen 22.11.2006 sopiman mukaisesti'. Työmarkkinajärjestöt sopivat, että keskimääräistä työeläkemaksua korotetaan 0,2 prosenttiyksikköä vuonna 2008. Tästä korotuksesta kohdistuu 0,1 prosenttiyksikköä työntekijän työeläkemaksuun ja 0,1 prosenttiyksikköä keskimääräiseen työnantajan työeläkemaksuun. Työntekijän työeläkemaksun korotus kompensoidaan osana tuloverotuksen keventämistä.

Sairaanhoitomaksun perusteena olevat kunnallisverotuksessa verotettavat tulot tulevat kasvamaan vuodesta 2007 vaikka tuloverotusta kevennetään myös kunnallisverotuksen ansiotulovähennyistä korottamalla. Ansio-

tulovähennyksen muutos korottaa sairaanhoitomaksua laskennallisesti 0,01 prosenttiyksikköä. Lisäksi hammaslääkäripalkkioiden korvaustason nostaminen korottaa sairaanhoitomaksua laskennallisesti 0,02 prosenttiyksikköä. Verotulojen kasvu pienentää sairaanhoitomaksun laskennallista korotustarvetta niin, että maksua voidaan korotuksen sijasta alentaa 0,04 prosenttiyksikköä.

Edellä esitetyn perusteella ehdotetaan, että sairaanhoitomaksun maksuprosentiksi vuonna 2008 vahvistetaan 1,24 prosenttia. Eläke- ja etuustulojen perusteella perittäisiin lisäksi 0,17 prosenttia, jolloin maksu olisi eläke- ja etuustulojen osalta yhteensä 1,41 prosenttia.

Sairaanhoitomaksuja tarkistetaan vuosittain, joten ehdotetut maksut olisivat voimassa vuoden 2008 loppuun.

1.3. Työnantajan kansaneläkemaksu

Työnantajan sosiaaliturvamaksusta säädetään työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetussa laissa (366/1963). Sosiaaliturvamaksu koostuu 1.1.2008 voimaan tulevan kansaneläkelain (568/2007) mukaan työnantajan kansaneläkemaksusta ja sairausvakuutuslaisa säädetystä työnantajan sairausvakuutus-

maksusta. Sosiaaliturvamaksulla rahoitetaan vanhuudesta, työkyvyttömyydestä, sairaudesta ja lapsen syntymästä aiheutuvia sosiaaliturvamenoja. Työnantajan sosiaaliturvamaksun tuotto on vuonna 2007 noin 2,4 miljardia euroa, josta työnantajan kansaneläkemaksun tuotto on noin 1,1 miljardia euroa. Kansaneläkemaksun tuotolla rahoitetaan vuonna 2007 noin 36 prosenttia kansaneläkevakuutuksen kuluista. Pääosa kansaneläkevakuutuksen etuuksista rahoitetaan siten valtion varoista.

Kansaneläkelain 99 §:n mukaan kansaneläkemaksun suuruudesta säädetään erikseen lailla. Vuonna 2007 maksettavan työnantajan kansaneläkemaksun suuruudesta säädetään lailla sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksun ja työnantajan kansaneläkemaksun maksuprosentista.

Yksityisten työnantajien kansaneläkemaksun suuruus vuonna 2007 on maksuluokasta riippuen 0,901, 3,101 tai 4,001 prosenttia palkasta. Keskimmäiseen maksuluokkaan kuuluvat liiketoimintaa harjoittavat yksityiset työnantajat, joiden verotusta varten ilmoittamien poistojen määrä ylittää 50 500 euroa ja on samalla vähintään 10 ja enintään 30 prosenttia samana verovuonna maksettujen palkkojen määrästä. Ylimpään maksuluokkaan kuuluvat yksityiset työnantajat, joiden verotusta varten ilmoittamien poistojen määrä ylittää 50 500 euroa ja on yli 30 prosenttia maksetuista palkoista. Muut yksityiset työnantajat kuuluvat alimpaan maksuluokkaan. Kansaneläkemaksua määrättäessä yksityisiin työnantajiin rinnastetaan valtion liikelaitoksista annetun lain (1185/2002) mukaiset valtion liikelaitokset.

Muilla työnantajilla (kunta, kuntayhtymä, kunnallinen liikelaitos, evankelis-luterilainen kirkko tai sen seurakunta, seurakuntayhtymä, ortodoksinen kirkkokunta tai sen seurakunta, valtio, valtion laitos ja Ahvenanmaan maakunta) kansaneläkemaksu suuruus vuonna 2007 on 1,951 prosenttia palkasta.

Kansaneläkemaksun väliaikaisella korotuksella on rahoitettu eräissä Lapin läänin kunnissa ja saaristokunnissa, Kainuun hallintokokeilualueella, Pielisen Karjalan seutukunnassa sekä Ilomantsin ja Rautavaaran kunnissa kokeilua, jolla yksityiset työnantajat, valtion liikelaitokset sekä kuntien ja seurakunti-

en työnantajat on vapautettu työnantajan sosiaaliturvamaksusta.

Lapin, Kainuun ja Pielisen Karjalan kokeilun rahoittamiseksi ehdotetaan jatkettavaksi työnantajan kansaneläkemaksun väliaikaista korottamista. Voimassa olevia kansaneläkemaksuja on maksuvapautusten vuoksi korotettu 0,011 prosenttiyksiköllä, jotta kaikista kolmesta kokeilusta aiheutuva yhteensä noin 8 miljoonan euron suuruinen kansaneläkemaksutuottojen menetys tulisi korvattua Kansaneläkelaitokselle. Tätä korotusta ehdotetaan jatkettavaksi vuonna 2008.

Alueellisista kokeiluista aiheutuva työnantajan sairausvakuutusmaksujen maksutuottojen aleneminen, noin 11 miljoonaa euroa vuonna 2008, rahoitetaan sairausvakuutuksen työtulovakuutuksen rahoittamiseen kerättävillä maksuilla, työnantajan sairausvakuutusmaksulla sekä palkansaajilta ja yrittäjiltä perittävällä sairausvakuutuksen päivärahamaksulla, joista säädetään erikseen.

Vuoden 2008 alusta lukien tulee voimaan kansaneläkelain kokonaisuudistus, jonka yhteydessä luovutaan kuntien kalleusryhmistä. Hallitusohjelman mukaisesti vuoden 2008 alusta lukien kansaneläkkeitä esitetään korotettavaksi 20 eurolla kuukaudessa. Lisäksi ehdotetaan luovuttavaksi kansaneläkkeiden alentamisesta laitoshoidon ajalta sekä eläkkeensaajien asumistuen tarkistusrajaa ehdotetaan väliaikaisesti korotettavaksi. Näistä muutoksista annetaan erillinen hallituksen esitys. Edellä mainittujen muutosten johdosta kansaneläkevakuutuksen menot lisääntyvät yhteensä noin 330 miljoonaa euroa.

Vuoden 2008 alusta ehdotetaan tehtäväksi 0,1 prosenttiyksikön suuruinen alennus kaikkien työnantajien kansaneläkemaksuihin kompensoimaan työnantajan työeläkemaksun 0,1 prosenttiyksikön suuruista korotusta. Vuodelle 2008 ehdotetut työnantajan kansaneläkemaksut olisivat yksityisillä työnantajilla ja valtion liikelaitoksilla voimassa olevien maksuluokkien mukaan 0,801, 3,001 tai 3,901 prosenttia palkasta ja muilla työnantajilla (kunta, kuntayhtymä, kunnallinen liikelaitos, evankelis-luterilainen kirkko tai sen seurakunta, seurakuntayhtymä, ortodoksinen kirkkokunta tai sen seurakunta, valtion laitos ja Ahvenanmaan maakunta) 1,851 prosenttia palkasta. Työnantajien kan-

saneläkemaksun alentaminen vähentää työnantajan työn tekemiseen liittymättömiä maksuja ja lisää valtion osuutta perusturvan rahoituksessa.

Ehdotetut maksut olisivat voimassa toistaiseksi, kuitenkin enintään vuoden 2009 loppuun, jolloin maksuvapautuskokeilut päättyvät.

2. Esityksen vaikutukset

Vakuutettujen sairaanhoitomaksun maksuprosentti alenisi kunnallisverotuksessa verotettavien tulojen kasvun johdosta 0,04 prosenttiyksikköä. Valtion osuus sairaanhoitovakuutuksen kuluista nousee vuonna 2008 noin 67 miljoonalla eurolla. Valtion rahoitusosuus olisi yhteensä noin 1 090 miljoonaa euroa.

Työnantajan kansaneläkemaksun alentaminen 0,1 prosenttiyksiköllä alentaisi Kansaneläkelaitokselle tilitettävien kansaneläkemaksujen tuottoja noin 65 miljoonalla eurolla vuonna 2008 ja vuositasolla 70 miljoonaa euroa. Yksityisten työnantajien maksutuotto alenisi 47 miljoonaa euroa, kuntatyönantajien maksutuotto 13 miljoonaa euroa, valtiotyönantajien maksutuotto 4,5 miljoonaa euroa ja kirkkotyönantajien maksutuotto 0,5 miljoonaa euroa vuonna 2008.

Vuodelle 2008 ehdotetuilla kansaneläkemaksuilla ja valtion 40 prosentin suuruisella rahoitusosuudella ei pystytä kattamaan kaikkia kansaneläkevakuutuksen kuluja. Kansaneläkelain mukaan valtio vastaa takuusuorituksella siitä, että kansaneläkerahaston netto-rahoitusomaisuuden neljän prosentin vähimmäismäärä saavutetaan. Vuonna 2008 kansaneläkerahastoon tarvittavan valtion takuusuorituksen määräksi arvioidaan 529 miljoonaa euroa. Vuodelle 2008 ehdotettujen etuuskorotusten ja työnantajien kansaneläkemaksun alennuksen seurauksena valtion rahoitusosuus kansaneläkevakuutuksen menoista nousee 68 prosenttiin, kun se vuonna 2007 on noin 64 prosenttia.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä sosiaali- ja terveysministeriössä. Valmistelun yhteydessä on kuultu valtiovarainministeriötä, Kansaneläkelaitosta, Verohallitusta sekä keskeisten työmarkkinajärjestöjen edustajia.

4. Riippuvuus muista esityksistä

Esitys liittyy valtion vuoden 2008 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Kansaneläkemaksun osalta esitys liittyy eduskunnalle annettuun hallituksen esitykseen sairausvakuutuslain ja työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetun lain 4 §:n muuttamisesta (HE 76/2007 vp.) sairauspäivärahan ja päivärahamaksun perusteena olevan palkan yhtenäistämiseksi.

5. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

6. Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Perustuslain 81 §:n 1 momentin mukaan valtion verosta säädetään lailla. Laissa tulee olla säännökset verovelvollisuuden ja veron suuruuden perusteista sekä verovelvollisen oikeusturvasta.

Sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksu ja työnantajan kansaneläkemaksu ovat veronluonteisia maksuja. Niiden määrästä ehdotetaan säädettäväksi lailla. Maksuvelvollisuuden perusteista ja maksuvelvollisen oikeusturvasta säädetään sairausvakuutuslaissa ja työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetussa laissa. Lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

1.

Laki**sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksun ja työnantajan kansaneläkemaksun maksuprosentista annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksusta ja työnantajan kansaneläkemaksun maksuprosentista 22 päivänä joulukuuta 2006 annetun lain (1262/2006) 2 §:n 1 momentti ja 3 §:n 1 momentti seuraavasti:

2 §

Sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksu on 1,24 prosenttia kunnallisverotuksessa verotettavasta ansiotulosta ja muusta sairausvakuutuslain 18 luvun 14 ja 16—19 §:ssä tarkoitettua maksuperusteesta.

Muilla työnantajilla kansaneläkemaksu on 1,851 prosenttia.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

Tämän lain 2 §:n 1 momentin mukaista maksuprosenttia sovelletaan vuodelta 2008 perittävään sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksuun ja 3 §:n mukaisia maksuprosentteja sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2008 maksettavan palkan perusteella suoritettavaan työnantajan kansaneläkemaksuun.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

3 §

Työnantajan kansaneläkemaksu on yksityisellä työnantajalla sekä sellaisella valtion liikelaitoksella, johon sovelletaan valtion liikelaitoksista annettua lakia (1185/2002):

- 1) I maksuluokassa 0,801 prosenttia;
- 2) II maksuluokassa 3,001 prosenttia;
- 3) III maksuluokassa 3,901 prosenttia.

Helsingissä 26 päivänä lokakuuta 2007

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Sosiaali- ja terveysministeri *Liisa Hyssälä*

*Liite
Rinnakkaisteksti*

1.

Laki

sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksun ja työnantajan kansaneläkemaksun maksuprosentista annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksusta ja työnantajan kansaneläkemaksun maksuprosentista 22 päivänä joulukuuta 2006 annetun lain (1262/2006) 2 §:n 1 momentti ja 3 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

2 §

Sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksu on 1,28 prosenttia kunnallisverotuksessa verotettavasta ansiotulosta ja muusta sairausvakuutuslain 18 luvun 14 ja 16—19 §:ssä tarkoitettusta maksuperusteesta.

3 §

Työnantajan kansaneläkemaksu on yksityisellä työnantajalla sekä sellaisella valtion liikelaitoksella, johon sovelletaan valtion liikelaitoksista annettua lakia (1185/2002):

- 1) I maksuluokassa 0,901 prosenttia;
- 2) II maksuluokassa 3,101 prosenttia;
- 3) III maksuluokassa 4,001 prosenttia.

Muilla työnantajilla kansaneläkemaksu on 1,951 prosenttia.

Ehdotus

2 §

Sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksu on 1,24 prosenttia kunnallisverotuksessa verotettavasta ansiotulosta ja muusta sairausvakuutuslain 18 luvun 14 ja 16—19 §:ssä tarkoitettusta maksuperusteesta.

3 §

Työnantajan kansaneläkemaksu on yksityisellä työnantajalla sekä sellaisella valtion liikelaitoksella, johon sovelletaan valtion liikelaitoksista annettua lakia (1185/2002):

- 1) I maksuluokassa 0,801 prosenttia;
- 2) II maksuluokassa 3,001 prosenttia;
- 3) III maksuluokassa 3,901 prosenttia.

Muilla työnantajilla kansaneläkemaksu on 1,851 prosenttia.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

Tämän lain 2 §:n 1 momentin mukaista maksuprosenttia sovelletaan vuodelta 2008 perittävään sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksuun ja 3 §:n mukaisia maksuprosentteja sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2008 maksettavan palkan perusteella suoritettavaan työnantajan kansaneläkemaksuun.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.
